

Leidraad beheer Reuzenberenklauw

Studiedag invasieve
soorten en
eikenprocessierups
Provincie Gelderland

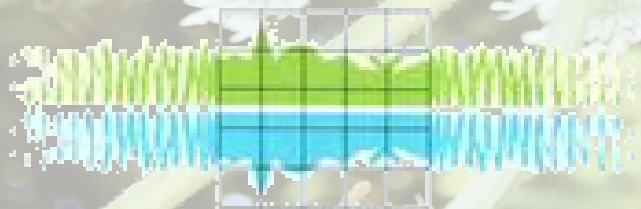
24 september 2020

Luuk Lageschaar
Kemenade

clm

Lodewijk van

Landschapsbeheer Flevoland

Deze presentatie

- Aanleiding
- Opzet leidraad
- Herkenning
Reuzenberenklauw
- Publicatie leidraad

- Algemene beschrijving
- Verspreiding
- Inventarisatie en analyse
- Compartimenteren en
bufferzones
- Beheer

Aanleiding

- Samenwerking CLM & Landschapsbeheer Flevoland
- Financiers:
  - Provincie Flevoland
  - Provincie Gelderland
  - Provincie Overijssel
  - Provincie Utrecht

Opzet leidraad

- Achtergrond
- Algemene opzet
- Kaart 1: Leidraad beheer reuzenberenklauw

Kaart 7: Herkenning Reuzenberenklauw

- Verwarring met gewone
berenklauw

Kaart 7: Herkenning Reuzenberenklauw

- Verwarring met gewone
berenklauw

Kaart 7: Herkenning Reuzenberenklauw

- Herkenning kiemplanten

- Herkenning jong blad

Publicatie Leidraad beheer Reuzenberenklauw

De leidraad komt op binnenkort online.

Via de organisatie van deze middag wordt u per mail geïnformeerd als de leidraad gepubliceerd is.

Kaart 2. Algemene beschrijving

Zaad

- Belangrijkste verspreidingsvector
- Zaadbank oppervlakkig
- Verstoord milieu gunstig voor vestiging

Opbouw reservevoedsel in wortel

- Plant bloeit pas bij voldoende reservevoedsel
- Bovengrondse bestrijding (maaien), remt aanleg reserves en stelt bloei uit.
- In onbeheerde populaties hogere planten en vroege bloei

Wet- en regelgeving

- Unielijst van invasieve exoten:

Plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zo veel mogelijk wordt voorkomen.

Negatieve effecten

- Ernstige brandwonden (combinatie furocoumarinen en uv-staling)
- Verdringing inheemse plantensoorten door vorming haarden
- Erosie dijken, taluds en beekoevers door afsterven in winter.

Kaart 3. Hoe verspreidt de reuzenberenklauw zich?

Zaadverspreiding

- 60- 90% binnen 4 meter
- Overige 39,9% binnen 25 meter
- Grote afstanden
  - Menselijk handelen (maaimachines en bloemschermen verzamelen)
  - Stromend water

Overleving zaden

- Jaar 1: Meer dan 90% kieming
- Jaar 2: 2,6% van de zaden over
- Jaar 3; 1,2% van de zaden over
- Kieming tot 10-12 jaar door enorme zaadvo

Kaart 4.

Inventarisatie en analyse

Inventarisatie

1: bestaande gegevens

- Waarneming.nl, NDFF, gebiedsinventarisaties.

2: aanvullende inventarisaties

- Inventariseren vanaf half mei
- Medio juli/augustus gemakkelijker (bloeischermen)
- Waarnemingen opslaan
  - beheersysteem van de beherende instantie.
  - Waarneming.nl
  - Telmee.nl

Stap 3: opstellen verspreidingskaart

- jaarlijk

Kaart 4.

Inventarisatie en analyse

Analyse

- Waar staan haarden?
- Welk deel van het terrein is “schoon”?
- Waar staan eenlingen?

Prioriteit 1 voorkomen van verdere verspreiding

- Overige prioriteiten:
- wandel- en/of fietspaden vrijhouden
- dijklichaam of weg/spoortalud in stand houden.
- Met geringe inzet zoveel mogelijk doen: alleen eenlingen bestrijden

Opstellen beheerplan

- Beheerkaart
- Onderverdeling in compartimenten met eigen beheer.
- Afstemming met burens
- Gecoördineerde gebiedsaanpak

Resultaat behouden

- Monitoring op hergroei of hervestiging

Kaart 5.

Compartimenteren en bufferzones

Compartimenteren

- Per deelgebied beheerstrategie
- Compartiment 1 – Schoon gebied
- Monitoring in de maanden juni of juli
- combineren met reguliere taken
- Compartiment 2 – Gebied met eenlingen
- Geïsoleerde planten
- verspreid door het gebied
- Voorkomen ontstaan nieuwe haarden.
- Compartiment 3 – Haard
- Meerdere planten (>2 planten / m²) op één locatie
- verspreiding vanuit de haard voorkomen
- Compartiment 4 - Bufferzone
- Zaadvorming in zone van minimaal 25 m breed voorkomen
  - Rondom om een haard
  - 'Brandgang' tussen een besmet en een schoon gebied.
- Alleen reuzenberenklauw bestrijden, overige vegetatie laten staan
- Bufferzones langs watergangen voorkomt verspreiding benedenstrooms

Kaart 6. Beheer en bestrijding van de reuzenberenklauw

Algemeen

- Zaadbank uitputten door voorkomen bloei
- Machinaal bestrijden waar het kan
  - Kostenbeperking
  - Persoonlijke veiligheid
  - Maaimachines vrij van zaden. Opnemen in maibestek
- Verschillen in doelen en schaal beheer/bestrijding/ervaringsniveau
  - Vraagt om meerdere technieken
- Toegewijde beheerders nodig:
  - Populatie jarenlang volgen
  - Hele groeiseizoen volgen en actie bij onvoorziene bloei.
- Handmatige bestrijding waar het moet (tussen beplanting etc.)
- Vrijwilligers belangrijk
  - Letten op veiligheid
  - Gebruik PBM
  - Veilige werkhoogte hangt af van het type gereedschap

Kaart 6. Beheer en bestrijding van de reuzenberenklauw

Frequentie en duur beheer

Bovengronds bestrijden:

- Minder capaciteit nodig dan handmatig ondergronds bestrijden
- Bovengrondse bestrijding minimaal 2 keer in voorjaar
- Controleronde op bloeiende planten of derde maaibeurt in de tweede helft van juli
- Ondergronds bestrijden reduceert aantal grote planten
  - Als zaadbank is uitgeput of niet aanwezig is (eenlingen)

Nacontrole

- Monitoring ook na afloop van de bestrijding
- Vraagt veel tijd en doorzettingsvermogen beheerder.
- Geschikte taak voor vrijwilligers. Al bij bestrijding betrekken en zo motiveren
- Meerjarig contract met aannemer met boeteclausule bloeiende planten

Kaart 6. Beheer en bestrijding van de reuzenberenklauw

Beschikbare technieken

1 Bestrijding ondergronds en bovengronds

- Diep frezen

2 Bestrijding ondergronds

- De wortel handmatig doorsteken, op 20 cm diepte, hart penwortel verwijderen
  - Reuzenberenklauwboor
  - Uitsteken met schop

3 Bestrijding bovengronds

- Maaien met trekker
- Schoffelen
- Maaien met bosmaaier
  - Wordt afgeraden.
- Maaien met de zeis
- Begrazing
- Handmatig bloemen verwijderen
  - risicovolle methode
- Chemische bestrijding
  - niet toegestaan

Bedankt voor uw aandacht

Luuk Lageschaar
Kemenade

llageschaar@clm.nl

clm

Lodewijk van

kemenade@landschapsbeheer.net

Landschapsbeheer Flevoland